

Het gebouw van de Gereformeerde Gemeente in Nederland aan de Kerkstraat.

‘Dominee Beer’ gaat ter kerke

TEKST EN BEELD MARGOT BERENDS

Op zondagmorgen kan het druk zijn in Alblasserdam. Kerken zijn er in alle soorten en maten. In de ‘vrijzinnige’ Elthetokerk is ‘dominee Beer’ te vinden met zijn dierenvrienden. Hij legt heel eenvoudig uit wat er in een kerkdienst gebeurt.

Op zondagmorgen door Alblasserdam toeren is een belevenis. In het dorp zijn twintig kerkgenootschappen en op diverse tijdstippen trekken stoeten kerkgangers allerlei richtingen uit. Zo beweegt zich ver voor negenen een stroom auto's, fietsers en wandelaars naar de Eben-Haëzerkerk, het immense gebouw van de Gereformeerde Gemeente. Zwart overheerst, sommigen zijn in warm bruin of in een crème-tint gekleed. Voorbijgangers worden vriendelijk gegroet, de kerkgangers zijn opgewekt. Een jonge vrouw parkeert in een zijstraatje, stapt uit en zet haar flaphoed op. In een winkelruit checkt ze of hij goed zit. Bij de kerk staan verkeersregelaars in gele hesjes. 'In verband met COVID-19 zijn er vanmorgen én vanmiddag twee diensten', vertelt een van hen. Om half 12 is de tweede ochtenddienst. Deze eerste lichter moet vroeg opstaan, maar 'dat hebben we er graag voor over om het Woord te horen', zegt hij. Als de dienst begint, is buiten het gedragen en krachtige gezang te horen. Een vrouw die haar hondje uitlaat, wijst wat schamper naar de hoeveelheid fietsen voor de kerk. 'Ze trekken d'r eigen niks aan van alle besmettingen', zegt ze. 'Hebt uw naasten lief, jaja!' Een jongeman loopt energiek voorbij. Zwarte schoenen, zwarte broek, dito jas, hoed én paraplu. Hij loopt de Kerkstraat in en verdwijnt door een deurtje van het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente in Nederland. Even later lijkt precies dezelfde man van de andere kant aan te komen lopen. Is dit een theaterstuk, of is hij een dubbelganger? Het is kennelijk de dresscode van deze gemeente; veel mannen zijn zo gekleed. Ook hier weer: alle dames een hoed, gedekte kleuren, gezinnen met keurig aangeklede kinderen en een opvallende blijmoedigheid. Intussen klinkt de klok van de hervormde kerk. Op een kort fietstochtje doemen her en der kerkgebou-

wen op: De Hoeksteen, De Levensbron, De Haven. Terug bij de Eben-Haëzerkerk, vertelt een fleurig geklede vrouw dat ze net naar de dienst van de Baptistengemeente is geweest. 'Daar komen minder mensen dan hier, hoor.'

Tussen de twee ochtenddiensten door, heeft woordvoerder Arie Hak van de Eben-Haëzerkerk even tijd. Hoe is de samenwerking tussen al die Alblasserdamse kerken? 'Er zijn informele contacten, we weten van elkaar wat we geloven en belijden, en waar het onderscheid zit. Wij zitten samen met de Gereformeerde Gemeente in Nederland en de Oud Gereformeerde Gemeente aan de rechterflank; we praten met elkaar en doen weleens wat samen, zoals een herdenkingsdienst. Onlangs hadden we met alle kerken van Alblasserdam overleg met de burge-meester. Dat ging met name over covid, maar in zo'n gesprek komen de verschillende belevingen en de geloofsleer ook boven water. Echte samenwerking is er niet. We zijn allemaal zelfstandige, grote gemeenten, we hebben de handen vol aan onszelf.'

soms onbegrip

Over de schampere opmerking van de mevrouw met het hondje zegt Hak: 'We hebben alles strak georganiseerd, we nemen onze verantwoordelijkheid. Soms ontmoeten we onbegrip, maar we proberen de buurt uit te leggen wat we waarom doen. Er zijn altijd mensen die dat niet kunnen plaatsen. Dat is dan zoals het is.'

Een kerkganger van de Gereformeerde Gemeente in Nederland licht toe: 'Tijdens de eerdere lockdowns hebben onze mensen het zó gemist om samen Gods Woord te horen en zich te kunnen bezinnen. Dit is het moment waarnaar we de hele week uitkijken. Ik zeg altijd: bij ons kun je op zondagmorgen gratis en voor niks een boosterprik halen!'

ZONDAG

GELOVEN IN ALBLASSERDAM

In de Elthetokerk geven gehaakte hartjes de plek aan waar kerkgangers kunnen zitten, buiten lockdowntijd.

Dominee Hester Radstake schreef een boekje waarin, heel basic, aan kinderen wordt uitgelegd wat erin de kerk gebeurt.

Van de middeleeuwse dorpskerk staat nog alleen de toren.

De vrijzinnige Elthetokerk even verderop vormt in meer dan één opzicht een groot contrast. Op deze zondag is er slechts één bezoeker; de dienst is verder online. Evert Wisgerhof heeft het gebouw geventileerd. Hij vertelt dat hij in zijn leven allerlei kerkelijke modaliteiten langs is geweest. 'Ik ben opgegroeid in een gemeente op de Veluwe, dat was wat degelijker kost. Toen zijn we in Papendrecht gaan wonen; daar kwamen we in een buitengewone wijkgemeente, een soort tegenhanger van de Gereformeerde Bondsprediking. Maar daar kwam steeds minder ruimte voor een minder rechtzinnige geloofsbeleving. Toen zijn we hier terechtgekomen.' Ook Ton Rosloot, die deze zondag geluidsdienst heeft, heeft een andere achtergrond: 'Ik ben eigenlijk van katholieke huize en mijn vrouw was Nederlands hervormd. Een geloof moet een vreugde zijn en geen last. Die last van het katholieke heb ik wel afgeworpen. De Elthetokerk is de lichtste kerk van Alblasserdam.' Hij toont het orgel, dat afkomstig is uit een Haagse katholieke kerk. 'Ik heb het in een week uit elkaar geschroefd; eerst had ik alles

staat aan de wieg van de Kerk op Schoot-diensten, belevingsgerichte vieringen voor kinderen van 0 tot 4 jaar. In die – landelijk bekend geworden – diensten speelt dominee Beer (een knuffel in toga met stola) een belangrijke rol. In het boekje wordt op eenvoudige wijze verteld wat er in een kerkdienst gebeurt. 'De dominee is een beer, de ouderling een schildpad, de hoofdpersoon een schaapje, de koster een hond. Ouders en zeker ook grootouders kunnen hiermee laten zien wat ze doen als ze 's zondags naar de kerk gaan. Je komt binnen, iemand heet je welkom, er is een ouderling, een dominee, we gaan zingen, bidden, uit de Bijbel lezen en collecteren. Heel basic, zonder te verzanden in theologische discussies. Daarnaast hebben we een website gemaakt waarop sommige begrippen nog eens extra worden uitgelegd: domineebeer.nl.'

week van gebed

De Elthetokerk is een protestantse gemeente, in samenwerking met de Vereniging van Vrijzinnige Protestanten. 'Met de PKN-gemeenten, een evangelische kerk en de vrijgemaakt-gereformeerden doen we samen de Week van Gebed en de kerk- en schoolweken. Verder doen we samen met een van de PKN-gemeenten de Kliederkerk.' Je kunt je wel afvragen wat 'vrijzinnig' precies is, zegt Radstake. 'In de Alblasserwaard ben je al snel vrijzinnig. Zelf vergelijk ik deze gemeente met een gemiddelde protestantse gemeente in de rest van het land. De meeste leden komen uit een gewoon hervormd of gereformeerd nest, een klein deel uit de orthodoxe hoek en een klein deel is echt van vrijzinnige komaf. Iedereen respecteert elkaar. Er klinkt een open christelijk geluid met ruimte voor twijfels en vragen. De openheid voor elkaar én voor het geloof is kenmerkend voor deze gemeente.'

'Maar ja, wat is hier 'vrijzinnig'?'

gefotografeerd en gemerkt. In het begin stond ik wel als een aap in een roestig horloge te kijken, hoor. We hebben alles op een vrachtwagen geladen en samen met anderen heb ik het hier weer in elkaar gezet.'

Predikant Hester Radstake heeft onlangs, samen met enkele anderen, een bijzonder boekje gemaakt: *Dominee Beer en Siep gaan naar de kerk*. Radstake

HALF KERKELIJK DORP

Van de 20.000 inwoners van Alblasserdam is de helft kerkelijk. De Protestantse Gemeente Alblasserdam heeft drie wijkgemeenten: een in de sfeer van de Gereformeerde Bond, een confessionele gemeente en een waarin gereformeerd en hervormd zijn samengegaan. Deze gemeente heeft deels een meer evangelicale inslag. Om een indruk te geven van de grootte van sommige gemeenten: de Gereformeerde Gemeente heeft 1600 leden en de Gereformeerde Gemeente in Nederland is van plan een nieuwe kerk te laten bouwen met 1500 zitplaatsen. Het huidige gebouw aan de Kerkstraat is te klein geworden. Opmerkelijk is dat dit wat inpandige gebouw nauwelijks opvalt. Heet de Kerkstraat dan naar deze wat verscholen kerk? Nee, verderop blijkt waar de oorsprong van deze naam ligt. De vroegere middeleeuwse dorpskerk staat prominent aan het begin van de straat. Althans, wat ervan over is: alleen de toren. De kerk zelf is al lang geleden verwoest. De huidige (hervormde) Grote Kerk is uit de negentiende eeuw. Sinds 2016 is er geen katholieke kerk meer in het dorp. ► **Dominee Beer en Siep gaan naar de kerk** tekeningen Esther Veerman, fotografie Renate Mastenbroek, teksten Eveline Nieuwenhuijse en Hester Radstake. Uitg. Stichting Kerk op Schoot, 24 blz. € 9,90.